

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2007/2008

IRODALOM – MAGYAR NYELV ÉS HELYESÍRÁS

II. (regionális) forduló

2008. február 22.

.....
Helyszín hosszú bélyegzője

Versenyző		Pontszám		Százalék
Kódja		Elérhető	Elért	
.....		150%

..... Javító tanár Zsűri elnöke
-----------------------	-----------------------

Kedves Versenyző!

A feladatok megoldására 90 perc áll rendelkezésére. A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatja meg, kérjük, ügyeljen az idő beosztására!

Sikeres feladatmegoldást kívánunk!

Illyés Gyula: Három költői katona-levél a kedveshez

1.

Bálint Esztergomból Céliához

Elhagytalak, hogy elérhesselek:
karomba kapjalak!
Gyehenna-küldte had
ágyú füstjében látok szent Jelet,
háttal neked ekképp törve feléd
köszöntöm egyre közelébb,
üdvösségem hívó jelét:
megváltó angyal-arcodat.

2.

Miklós Eszékről Violához

Harcolunk, fagyban. Őrjögéseitől
télnek és szélnek lett egyik felől
markomban kardom egyre merevebb,
másik felől
– hű kezed folyton melegebb!
Mert fölöttem két Múza tündököl:
– ne feledd! –
az Istenanya s az Emlékezet!

3.

Sándor Segesvár alól Júliának

Gyönyörű völgyben fut kocsim. Vidám
szemem szép csúcsról még szebb csúcsra száll:
csicsergő fecskepár
ott rakunk fészket
– szabadon röpködni szabad hazám
fölött – csillagpár – tevéled –
ott, ott eresze alatt a nagy égnek,
a biztos diadal után!

1977

1. Miért nevezzük fiktív leveleknek a fenti műveket? (2)

(2)

a

b

.....

.....

.....

2. Azonosítsa a képek alapján az egyes levelek íróját! (3)

(3)

a

b

c

a) b) c)

3. Hogyan válnak művészivé, költőivé a katona-levelek? Nevezze meg ennek három módját! (3)

(3)

a

b

c

.....

.....

.....

4. Keressen a levelekben egy-egy példát a címbeli személyek megszólításaira! (3)

(3)

a

b

c

a) Célia:

b) Viola:

c) Júlia:

5. A harmadik levél optimistább hangvételű, bizakodóbb, mint a másik kettő. Igazolja ezt az állítást a műből idézett öt kifejezéssel! (5)

(5)

a

b

c

d

e

.....

.....

.....

Balassi Bálint: AENIGMA

(Egy horvát virágének nótájára)

<p>1 Jelentem versben mesémet,
De elrejttem értelmemet;
érem édes szeretőmet,
Fejtsse meg nekem ezeket:</p> <p>2 Minap én úton jártomban,
Láték két hattyút egy tóban,
Hogy volna csendes úzásban
Együtt lassú ballagásban.</p> <p>3 Gyakran egymásra tekintnek,
Kiről kitetszik szerelmek,
Egymáshoz való jó kedvek;
Hasonlók, mindketten szépek.</p> | <p>4 Hogy így együtt szerelmesen,
Ők úsznának szép csendesen,
Azonközben nagy sebesen,
Egy keselő csalárdképpen</p> <p>5 Rájok menvén, az egyikét,
Körme között az szebbikét
Elkapá, foggatá szegént,
Mint szeretőt, kedve szerént.</p> <p>6 Látván társa, bánatjában
Rív keserves kiáltásban,
Széllyel ballagván az tóban,
Nem tud, medgyen nagy bújában,</p> <p>7 Mert látja társától váltát,
Látja maga özvegy voltát,
Bújában elszánta magát,
Óhajtja már csak halálát.</p> |
|--|---|

6. A címbeli aenigma (enigma) szó latin eredetű. Mi a jelentése? (2)

(2)

a

b

.....

7. A vers az interneten is olvasható „Balassi Virtuális Kiállítás” link alatt. Fogalmazza meg, mit jelent a *virtuális kiállítás* kifejezés! (2)

(2)

a

b

.....

8. Írja le, hogyan hangzanak ma az alábbi régies szavak? (Segít a szövegkörnyezet!) (12)

(12)

a

b

c

d

e

f

a) láték

.....

b) tekintnek

.....

c) kitetszik szerelmek

.....

d) keselő

.....

e) elkapá szegént

.....

f) rív

.....

<p>9. A versben elmesélt történet metaforikus értelmű. Foglalja össze 3-4 mondatban, mit verselt meg valójában Balassi!</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	(6)	a	
		b	
		c	
		d	
		e	
		f	
<p>10. Az Ágnes asszony című ballada középpontjában a bűn és bűnhődés művészi ábrázolása áll. Mi Ágnes asszony bűne és mi lesz a büntetése?</p> <p>a) bűn:</p> <p>b) büntetés:</p>	(4)	a	
		b	
<p>11. A ballada egyes versszakainak végén megismétlődik egy mondat: „Óh, irgalom atyja, ne hagyj el.” Hogy nevezzük ezt az alakzatot?</p> <p>.....</p>	(2)	a	
		b	
<p>12. Milyen műnemek keveredése jellemzi a ballada műfaját?</p> <p>.....</p>	(3)	a	
		b	
		c	
<p>13. A következő idézeteket a Tamási Áron-novellában már olvashatta. Értelmezze most saját szavaival a dőlt betűvel kiemelteket!</p> <p>a) „szépen páváskodott”</p> <p>b) „szótitkoló leány”</p> <p>c) „háborgó leány”</p> <p>d) „hánykolódó szív”</p> <p>e) „Gyere haza, kedves lányom, rágnak az emberek.”</p>	(10)	a	
		b	
		c	
		d	
		e	

14. Nevezzen meg három Arany-balladát (az Ágnes asszony kivételével)! (3)	a	
	b	
	c	
.....		
.....		
.....		

15. Igaz vagy hamis? Az alábbi állítások egy része hamis. Írja a mondatok alatti vonalra a helyes adatokat! Az igaz állításokat <i>keretezze be!</i>	(10)	a	
	a) Tamási Áron Erdélyben, Farkaslakán született.	b	
	c	
	b) Ágnes asszony a szeretőjét ölte meg a balladában.	d	
	e	
	c) Balassi Bálint kedvesét Violának nevezte verseiben.	f	
	g	
	d) Arany János és Zrínyi Miklós nem voltak kortársak.	h	
	i	
	e) Illyés Gyula ismerhette Petőfit.	j	
.....			
f) Petőfi felesége Szendrey Júlia volt, akit megismerkedésük évfordulóján vett el.			
.....			
g) Balassi Esztergom váránál kapott sérülésébe halt bele.			
.....			

16. Költők és szerelmek. A felsorolt hölgyekből válasszon feleséget költőinknek! (10)	a		
	Szendrey Júlia, Draskovich Eusebia, Ercsey Julianna, Dobó Krisztina, Kozmutza Flóra, Losonczy Anna, Sulyok Anna, Kállay Ida, Hruz Mária, Laborfalvi Róza	b	
	a) Balassi Bálint	c	
	d	
	b) Zrínyi Miklós	e	
		
c) Arany János			
.....			
d) Illyés Gyula			
.....			
e) Petőfi Sándor			
.....			

Ez egy bélyegző a feladó nevével és elérhetőségi adataival

Déli Napsugár

Nyertesfalva
Győző u. 13.

Tárgy: Értesítés

Tisztelt Versenyző!

Örömmel értesítjük, hogy az Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Versenyek iskolai fordulójában elért teljesítménye alapján bejutott a regionális fordulóba, melynek helyszínét és időpontját internetes portálunkon megtalálja.

Eddigi eredményéhez gratulálunk, és további sikereket kívánunk Önnek!

Küzdőváros, 2008. február 10.

Remek Elek
a versenybizottság elnöke

17. Soroljon fel öt jellemző jegyet a fenti forrás segítségével, amelyek megkülönböztetik a hivatalos levelet a szépirodalmi vagy magánlevéltől!

(5)

Mondatokban válaszoljon!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a	
b	
c	
d	
e	

18. Képezzen Ön is három, a fentiekhez hasonló személynevet! (3)

.....

.....

.....

a	
b	
c	

19. Címezzen meg egy borítékot a posta címzésintája szerint az alábbi adatok alapján: (4)

- Címzett: Arany János Szakközépiskola és Szakiskola
Címe: 1192 Budapest, Bartók Béla u. 3.
Feladó: Szép Elek, 4200 Nyíregyháza, Borz u. 1.

A bélyeg
helye

a	
b	
c	
d	

20. Írja be a táblázatba a következő kifejezéseket rövidített formában! (8)

Budapest	Pl. Bp.
a) budapesti	
b) budapesti lakos	
c) százalékkal	
d) pecsét helye	
e) utóirat	
f) ugyanaz	
g) centiméterrel	
h) északkeleti	

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	

21. Jelölje a közbevetéseket függőleges vonalakkal a következő mondatokban! (3)	<ul style="list-style-type: none"> • Lehetőség szerint mint minden tisztességes ember mindig többet akart tudni. • A Murphy Beckett első regénye 1938-ban jelent meg. • II. József a környezetétől meg nem értett küszködő ember szükségképpen magára marad. 	a	
		b	
		c	
22. Válassza ki, majd karikázza be a kérdések után található megoldások közül a helyeset! (6)	<p>a) Melyik szóösszetétel alanyos alárendelés?</p> <p style="text-align: center;">A) nyögvenyelős B) fajvédő</p> <p style="text-align: center;">C) hótakaró D) emberlakta</p> <p>b) Melyik szóösszetétel valódi mellérendelés?</p> <p style="text-align: center;">A) híz-halaszt B) matrózkék</p> <p style="text-align: center;">C) hálaistennek D) dínomdánom</p> <p>c) Melyik a jelölt az alábbi tárgyas alárendelő szóösszetételek közül?</p> <p style="text-align: center;">A) citromfacsaró B) nagyothall</p> <p style="text-align: center;">C) árutermelő D) állatvédő</p>	a	
		b	
		c	
23. Fejezze ki az alábbi szólásokat egy-egy melléknévvel! (5)	<p>a) Madarat lehetne vele fogatni.</p> <p>b) Kivan, mint a liba.</p> <p>c) Minden lében kanál.</p> <p>d) Egyik lába itt, a másik ott.</p> <p>e) Hallgat, mint a sült hal.</p>	a	
		b	
		c	
		d	
		e	

24. A következő szövegből, amely egy japán férfi és egy medve találkozásáról szól, a névelőket kivéve kihagytuk a magánhangzókat. Pótolja a hiányzó hangokat! (10)

...gy j...p...n f...ldm...ves dzs...d...f...g...ss...l ter...t...tt... l... a r...t...m...d...
m...dv...t. A 44 ...ves f...rf... gy...n...tl...n...l d...lg...z...tt r...zsf...ldj...n,
...m...k...r ...gy k...tm...t...r...s m...dv... h...t...lr...l r...t...m...dt, n...m s...jtv...,
h...gy pr...f... dzs...d...z...v...l v...n d...lg... A f...rf... a m...s...dp...rc
t...r...d...k... ...l...tt m...gf...rd...lt, ...s a v...ll...n...l m...gr...g...dv...
h...ny...ttv...gt... t...m...d...j...t. A dzs...d...b...n j...r...tl...n m...dv... j...bbn...k
l...tt..., h... ...lk...ll...g.

a	
b	
c	
d	
e	

25. Mondjon nemet! (3)
Többször kerülhet olyan helyzetbe, hogy nemet kell mondania egy kérésre. Válasszon az alábbi kommunikációs helyzetek közül egyet, majd fogalmazza meg, hogyan mondana nemet! Választását aláhúzással jelölje!

- A padszomszédja elkéri a matekfüzetét, hogy lemásolja a házi feladatot.
- A szomszéd néni megkéri, hogy menjen el neki bevásárolni.
- A testvére moziba hívja.
- Édesapja kerékpározni hívja.

.....

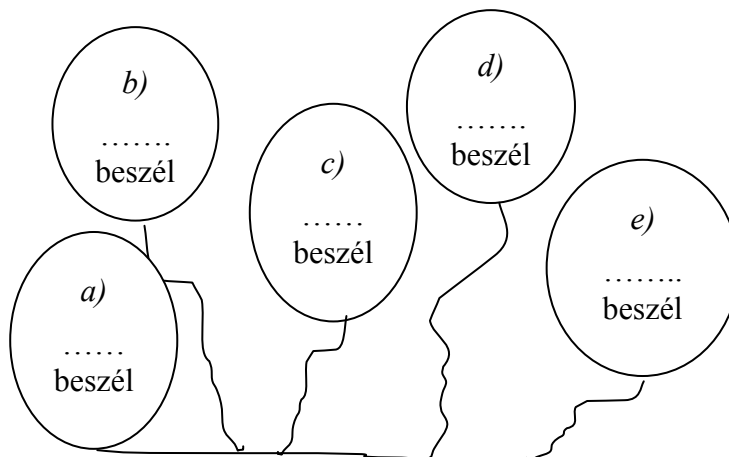
.....

.....

a	
b	
c	

26. Egészítse ki a „beszélő” lufik feliratát a megfelelő igekötővel! (5)

- a) pletykálkodik
- b) egyezsége jut
- c) céljától eltérít valakit
- d) hímez-hámoz
- e) rávesz valakit valamire

a	
b	
c	
d	
e	

27. **Olvassa el az alábbi tanmesét!**

(5)

a	
b	
c	
d	
e	

A róka a vadászok elől menekült, és megpillantott egy favágót. Elkezdett könyörögni neki, hogy rejtse el. A favágó azt a tanácsot adta, menjen be a kunyhójába, és bújjon el. Nemsokára odaértek a vadászok, és megkérdezték a favágót, nem látott-e arra futni egy rókát. Fennhangon azt mondotta, hogy nem, a kezével azonban intett, jelezve, hová bújt el. A vadászok viszont nem értették meg az integetését, és elhitték szavait. Mikor a róka észrevette, hogy elmentek, kijött a kunyhóból, és szótlánul távozott. A favágó pirongatni kezdte, hogy noha az ő segítségével menekült meg, mégsem adja ennek semmi jelét. Mire a róka így szólt: „*Én bizony igen hálás lennék, ha a kézmozdulatod és a magatartásod összhangban volna szavaiddal.*”

a) **Hogyan kapcsolódik a kommunikáció fogalmához a szöveg utolsó mondatának „összhangban volna” kifejezése?**

.....
.....

b) **Indokolja meg egy mondatban, miért akart szótlánul távozni a róka!**

.....
.....
.....

28. **Állapítsa meg az alábbi állandósult szókapcsolatok fajtáját! Írja eléjük a négyzetbe a megfelelő számot!**

(8)

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	

1 = szólás 2 = közmondás 3 = szállóige 4 = társalgási fordulat

- a) Csütörtököt mond.
b) A kocka el van vetve.
c) Pálinkás jó reggelt!
d) Hol jársz itt, ahol a madár sem jár?
e) Átadta a lelkét a teremtőnek.
f) Tejjel-mézzel folyó Kánaán.
g) Májusi eső aranyat ér.
h) Az ígéret földje.

29. Nevezzen meg három ismeretterjesztő vagy műveltségfejlesztő tévéműsört! (3)

a	
b	
c	

.....

.....

.....

.....

30. Mindenképpen szeretné tudatni barátjával, hogy a mai versenyen jól érezte magát. Nem beszélhet, nem írhat; csak nonverbális csatornákat vehet ehhez igénybe. Milyen lehetőségei vannak? (Legalább kettőt soroljon fel!) (2)

a	
b	

.....

.....

.....